

Бондаренко В. А.

Кандидат с.-г. наук, ст. викладач, кафедра агротехнологій та екології

ХНТУСГ ім. Петра Василенка

Ковальчук О.

Магістр ХНТУСГ ім. Петра Василенка

СУЧАСНЕ ВИРОБНИЦТВО КУКУРУДЗИ ЦУКРОВОЇ В УКРАЇНІ І СВІТІ

Кукурудза цукрова (*Zea mays saccharata* Sturt.) є цінним делікатесним продуктом. Її зернівка накопичує у фазі молочно-воскової стиглості до: 32,2 % сухих речовин; 24,0 – вуглеводів, 10,0 – декстринів, 3,7 % сирого протеїну. У складі її білка такі незамінні як лізин і триптофан. Високі смакові якості кукурудзи цукрової обумовлені підвищеним вмістом цукрів у її зерні. За даним показником культуру поділяють на чотири основні типи: проста солодка (*su*), поліпшена солодка (*se*), суперсолодка (*sh2*). У зерні окремих гібридів кукурудзи цукрової селекції компанії Syngenta вміст цукрів досягає 44% [1].

Основою для поділу кукурудзи цукрової на типи є різний вміст цукрів у зернівках під час технічної стиглості. Ця риса є наслідком генетичних мутацій, під час яких в більшому або меншому ступені відбувається депресія синтезу крохмалю й уповільнення процесу перетворення цукру на крохмаль під час подальшого досягання зернівки. Крім цього, рослини різних типів кукурудзи цукрової мають незначні відмінності в біології та морфології.

Проста кукурудза цукрова – найбільш розповсюджена. Вона невимоглива до температурного режиму, удобренню та поливу. Вміст цукрів у зерні від 4–6 до 16 %. Це відображається на особливостях збору качанів: їх необхідно збирати у короткий термін, оскільки втрати цукрів відбуваються дуже швидко.

Поліпшена кукурудза цукрова містить підвищену (до 14–22 % у гетерозиготних 50 % se й до 20–28 % у гомозиготних 100 % se гібридів) кількість цукрів, однак має і підвищені вимоги до агротехніки. Цей тип кукурудзи вперше почали вирощувати в США з 1970-х років.

Суперсолодка кукурудза – вершина селекційного процесу, містить до 44 % цукрів, має найкращі смакові якості і є найбільш вимогливою до умов і технології вирощування. Вперше у виробництво гібриди суперсолодкої кукурудзи були введені у кінці 1970-х років.

Метою дослідження було провести аналіз літературних джерел та статистичних даних для визначення і порівняння сучасного стану виробництва кукурудзи цукрової в Україні і світі.

Кукурудза цукрова є універсальною культурою, тому її можна вирощувати по всій території України. За даними на 2019–2020 рр. в Україні близько 6 тис. га полів зайнято під посівами кукурудзи цукрової. На половині цієї площі вирощується кукурудза, що іде на консервні заводи («Агроспецпроект», «Верес», ТМ «Бабусин продукт», ТМ «Економ» та інші); продукція з другої половини використовується у свіжому вигляді. Для України це нішева культура, тому основними виробниками є фермерські господарства. З 1 га фермер може отримати до 100 тис. грн. прибутку. Головна складність вирощування кукурудзи цукрової – збір врожаю вручну, проте це дозволяє уникати фермерам конкуренції з агрохолдингами. Але традиційно кукурудзу цукрову вирощують у південних регіонах, де море і близьке розташування курортних зон. Так, за даними Херсонського обласного управління статистики, в області щорічно висівають не більше 200–250 га кукурудзи цукрової. Однією з причин недостатньої поширеності культури у виробництві є відносно низька інформаційна забезпеченість сільгоспвиробників з питань агротехніки та економічної ефективності її вирощування, виробництво якої за раціональною технологією забезпечує рентабельність на рівні 200–400 % [2].

Кукурудза цукрова вирощується у 70 країнах світу. У 2019 р. світові посіви кукурудзи цукрової склали 1–2 млн га. Великий попит ця культура має у США, Канаді, Австралії та Китаї. Наприклад, щорічно у Сполучених Штатах виробляють більше 1 млн т свіжої кукурудзи цукрової. Споживання консервованої продукції там становить 4,81 кг/рік на одну людину, а на Філіппінах ця культура за важливістю займає місце поруч із рисом.

За даними Всеукраїнського наукового інституту селекції (ВНІС) до 2030 року попит на кукурудзу цукрову у світі буде стрімко зростати. Цей прогноз стосується не лише традиційних для неї Азії, Південної і Північної Америки, а й Східної Європи і України.

Література:

1. Карельсон А. Основные аспекты выращивания сахарной кукурузы // Овощеводство, 2011. № 4. С. 28–33.

2. Українським фермерам катастрофічно бракує вітчизняного насіння цукрової кукурудзи // Інфоіндустрія. 21.08.2019. URL: <https://infoindustria.com.ua/ukra%20nskim-fermeram-katastrofichno-braku%20vitchiznyanogo-nasinnya-czukrovo%20kukurudzi/>

Бондаренко В. А.

Кандидат с.-г. наук, ст. викладач, кафедра агротехнологій та екології

ХНТУСГ ім. Петра Василенка

Унгурян Д.

Бакалавр ХНТУСГ ім. Петра Василенка

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ КАПУСТИ БРОКОЛІ

Один із шляхів розширення асортименту овочевої продукції це насичення ринку малопоширеними культурами. Однією з таких культур є